

Oppilaitosyhteistyö Best Buddies -projektissa 2011–2013

Mitä tehtiin?

Vapaaehtoisessa Best Buddies -kaveritoiminnassa yhdistetään kehitysvammainen ja vammaton ihminen tasa-arvoiseksi kaveripariksi. Ympäri maailmaa järjestettävän Best Buddies -kaveritoiminnan tärkein päämäärä on edistää kehitysvammaisten ihmisten inklusiota eli tasavertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista yhteiskunnassa.

Kehitysvammaisten Tukiliitossa toimi Best Buddies -projekti vuosina 2011–2013. Projektin yksi osa-alue oli oppilaitosyhteistyö. Yhteistyötä toteutettiin kolmessa oppilaitoksessa eli Tampereen ammattiopistossa (TAO), Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitos Hesotessa ja Espoonlahden lukiossa, joissa projekti järjesti noin 90 minuutin pituisia kouluvierailuja luokkiin, osallistui erilaisiin tapahtumapäiviin sekä tiedotti toiminnastaan.

Joitakin lukuja

- 24 kouluvierailua, joihin osallistui yli 400 lähihoitajaopiskelijaa ja lukiolaista
- 9 muuta tilaisuutta, joissa oli mukana noin 800 opiskelijaa
- oppilaitosyhteistyön kautta tuli 8 uutta kaverinhakijaa

Ryhmäkohtainen kouluvierailu oli oppitunti, jonka aikana esiteltiin Best Buddies -kaveritoimintaa ja haastettiin nuoria pohtimaan kehitysvammaisuuden liittyviä ennakkoluuloja tehtävien ja toiminnallisten menetelmien avulla. Hyvin keskeinen osa vierailua oli kehitysvammaisen henkilön puheenvuoro omasta arjestaan ja kehitysvammaisten ihmisten haasteista yhteiskunnassa.

Kouluvierailun sisältö oli:

- Best Buddies -video
- Asennejana
- Kehitysvammaisen puhujan osuus ja kyselytuokio
- Best Buddies -kaveritoiminnan esittely
- Kaveri-video
- Ennakkoluulovisa ja sen läpikäynti
- Artikkelitehtävä
- Valokuvaesitys

Muut tilaisuudet oppilaitoksissa olivat esimerkiksi järjestöjen esittelypäiviä, joissa tiedotettiin toiminnasta ja opiskelijat saattoivat tulla keskustelemaan asiasta. Näiden päivien ensisijainen tarkoitus oli tarjota opiskelijoille mahdollisuus tutustua harjoittelu- ja työpaikkoihin, mutta niissä oli mahdollisuus esitellä myös vapaaehtoistoimintaa. Projekti piti kouluissa myös joitakin suurempia infotyyppejä esittelytilaisuuksia esimerkiksi aamunavauksen yhteydessä. Best Buddies -kaveritoiminnasta tiedotettiin erilaisten medioiden, kuten opiskelijalehtien sekä oppilaitoksen Facebook-sivujen ja sähköpostilistojen, kautta.

Mitä opiskelijat sanoivat?

- Vierailut olivat mielenkiintoisia, hyvin toteutettuja ja positiivisia.
- Kehitysvammaisen henkilön kertomuksen kuunteleminen ja hänelle kysymysten esittäminen oli vierailun tärkein osuus.
- Useat opiskelijat innostuivat kaveritoiminnasta, mutta aikapula nousi osallistumisen esteeksi: aktiivisilla opiskelijoilla oli jo paljon vapaa-ajan harrastuksia ja myös opiskelu vei aikaa. Osa opiskelijoista kävi myös ansiotyössä.
- Osalla opiskelijoista ei ollut rohkeutta kahdenkeskisiin tapaamisiin kaverin kanssa, mutta heillä saattaisi olla valmiutta ryhmätapaamisiin.
- Tiedon saaminen kehitysvammaisen henkilön arjesta hänen itsensä kertomana avasi asenteita ja vähensi ennakkoluuloja.

”Minusta vierailu oli loistava tapa kertoa kehitysvammaisuudesta ja infota ihmisiä siitä. Erittäin kiinnostavaa oli kuulla itse kehitysvammaiselta oma mielipide asioista. Kukaan muu ei tarkemmin pysty kuvaamaan heidän jokapäiväistä elämää.”

”Oli todella mukava ja mielenkiintoinen vierailu, [kehitysvammaisen henkilö] oli ihan loistava! Mukava kun kertoi omasta elämästään, kun kuitenkin hieman samaa ikääkin kuin itse...”

”Pohdin, että miksi yhteiskunnassa todellakin on jakautunut kehitysvammaiset ja vammattomat omiin lokeroihin.”

”Lisäaika! Tällä hetkellä niin paljon koulua että harrastukset ja kaveritkin jäävät vähemmälle. Ehkä tulevaisuudessa... :)”

”Jäin pohtimaan olisiko minusta BB-kaveritoimintaan. Ei ehkei kaveriksi, mutta voisinkin olla halukas tulemaan niin avoimiin iltoihin tutustumaan.”

”Jäin miettimään, osaisinko toimia oikein tilanteissa mitä tulisi vastaan jos viettäisin aikaa kehitysvammaisen kanssa. Menisikö minulla hermot? Olisinko ihan avuton?”

Millaista palautetta opettajat antoivat?

- Projektin vierailu sopi monien oppiaineiden opetussuunnitelmiin sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitoksissa ja lukioissa.
- Vuorovaikutus ryhmän kanssa toimi hyvin ja käytettyihin harjoituksiin oltiin tyytyväisiä. Vierailu toi myös vaihtelua kouluarkeen.
- Vierailu toi ainutlaatuista kokemusasiantuntijuutta opetukseen.
- Vierailu innosti jatkamaan kehitysvammaisuuteen ja vammaisuuteen liittyvien aiheiden parissa.
- Projekti tarjosi mahdollisuuden vapaaehtoistoimintaan osallistumiseen, vaikka harmiteltavan harvat opiskelijat hyödynsivät tätä mahdollisuutta.
- Haasteena oli järjestöyhteistyön koordinointi oppilaitoksen sisällä: jokainen opettaja vastaa itse tuntiensa sisällöstä, joten yhteistyöopettajan tehtäväksi jäi tiedottaminen.
- Opettajat olivat valmiita jatkamaan yhteistyötä ja toimimaan yhteistyöopettajina myös jatkossa.

”Avaa silmiä näkemään asioita myös ammatillisesti, sekä tietysti osana omaa elämänpiiriä.”

”Ihailtavaa mutkatonta vuorovaikutusta. Opposi opiskelijoihin, oli käytännönläheistä tietoa ja juuri sopivan mittainen tietoisku.”

”Käytitte monenlaisia menetelmiä välittää asiaa.”

Saavutettiin tavoitteet?

Projektin oppilaitosyhteistyössä tavoitteena oli tiedon jakamisen ja kehitysvammaisen henkilön tapaamisen kautta vähentää ennakkoluuloja kehitysvammaisuutta kohtaan. Kouluvierailuilla tiedotettiin vapaaehtoistoiminnan mahdollisuudesta ja toivottiin opiskelijoiden ilmoittautuvan kaverinhakijaksi.

Oppilaitosten näkökulmasta kouluvierailut onnistuivat hyvin. Ne täydensivät muuta opetusta ja herättivät opiskelijat ajattelemaan muun muassa sitä, kuinka samanlaista kehitysvammaisen ihmisen arki voi olla verrattuna heidän omaan arkeensa. Toisaalta opiskelijat havahtuivat pohtimaan myös kehitysvammaisen ihmisen elämään liittyviä yhteiskunnallisia epäkohtia. Keskustelua jatkettiin myös jälkepäin oppitunneilla. Vierailut linkittyivät hyvin opetukseen ja opettajat olivat valmiita järjestämään vierailuja myös jatkossa.

Järjestön näkökulmasta projektin vierailut onnistuivat herättämään keskustelua ja ravistelemaan ennakkoluuloja kehitysvammaisuutta kohtaan. Sen sijaan tehokkaana vapaaehtoistoiminnan rekrytoinnin kanavana oppilaitosyhteistyötä ei voinut pitää. Voidaan sanoa, että uusia vapaaehtoisia saadaan mukaan Best Buddies -kaveritoimintaan Suomessa todennäköisesti tehokkaammin muiden kanavien kuin oppilaitosyhteistyön kautta.